

**RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK**

**XIVe KAMER**

**A R R E S T**

**nr. 240.916 van 6 maart 2018  
in de zaak A. 216.004/XIV-36.467**

In zake : Dominique HOUSEN  
bijgestaan en vertegenwoordigd door  
advocaat Jürgen Millen  
kantoor houdend te 3730 Hoeselt  
Tongersesteenweg 4, bus 1  
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door  
de minister van Defensie

---

*I. Voorwerp van het beroep*

1. Het beroep, ingesteld op 29 mei 2015, strekt tot de nietigverklaring van “het ministerieel besluit betreffende de definitieve ambtsontheffing van een beroepsofficier nr. 93713 van 5 maart 2015 waarin verzoeker, als adjudant-chef, definitief uit zijn ambt werd ontheven”.

*II. Verloop van de rechtspleging*

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur Geert De Bleeckere heeft een verslag opgesteld.

Verzoeker heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 4 oktober 2017.

Kamervoorzitter Geert Debersaques heeft verslag uitgebracht.

Kapitein-commandant van het vliegwezen Maarten Kerckhofs, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

Eerste auditeur Geert De Bleeckere heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

### *III. Feiten*

3.1. Verzoeker was beroepsonderofficier, bekleed met de graad van adjudant-chef.

3.2. De minister van Defensie schorst op 27 maart 2013 verzoeker bij ordemaatregel. Die schorsing wordt verschillende malen verlengd, laatstens op 7 oktober 2014, telkens voor een periode van drie maanden.

3.3. Met een vonnis van 12 juni 2014 van de rechtbank van eerste aanleg Limburg, afdeling Tongeren, wordt verzoeker veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar met uitstel van de tenuitvoerlegging van de volledige hoofdgevangenisstraf onder aftrek van de reeds ondergane voorhechtenis en mits strikte naleving van de opgelegde probatievoorwaarden, wegens verkrachting met behulp van geweld op de persoon van een kind dat de volle leeftijd van veertien jaar niet had bereikt maar volle tien jaar oud was (tenlastelegging C) en aanranding van de eerbaarheid zonder geweld of bedreiging gepleegd op de persoon of met

behulp van de persoon van een kind van het mannelijke of vrouwelijke geslacht beneden de volle leeftijd van zestien jaar (tenlastelegging D). Ook wordt verzoeker gedurende tien jaar ontzet van verschillende rechten, met uitstel van de tenuitvoerlegging van die ontzetting mits strikte naleving van de opgelegde probatievoorwaarden.

In het vonnis is het volgende overwogen:

“[...]

Aangezien de rechtbank het niet nodig acht om aan tweede beklaagde Housen de mogelijkheid te ontzeggen om zijn werk als beroepsmilitair te kunnen blijven uitoefenen, gelast de rechtbank het uitstel van de tenuitvoerlegging van de ontzetting uit de rechten zoals voorzien in artikel 31, 1e lid Sw., en dit gedurende een proeftermijn van vijf jaar mits het strik naleven van de verder vermelde probatievoorwaarden, waarmee beklaagde ter zitting zijn instemming heeft betuigd.  
[...].”

3.4. Met het ministerieel besluit nr. 93713 van 5 maart 2015 wordt verzoeker van ambtswege uit zijn ambt ontzet en met definitief verlof geplaatst. Deze beslissing steunt op de volgende motivering:

“Overwegende dat Adjudant-chef Dominique Housen op 12 juni 2014 veroordeeld werd door de rechtbank van eerste aanleg te Tongeren tot een gevangenisstraf van twee jaar met uitstel van vijf jaar onder probatievoorwaarden en tot de ontzetting van de rechten gedurende tien jaar om openbare ambten, bedieningen of betrekkingen te vervullen, om verkozen te worden, om enig ereteken te dragen of enige adellijke titel te voeren, om gezworene of deskundige te zijn, als instrumentair of attesterend getuige bij akten op te treden, in rechte te getuigen anders dan om inlichtingen te geven, om geroepen te worden tot het ambt van voogd, toeziend voogd of curator, behalve over zijn eigen kinderen, of om het ambt van gerechtelijk raadsman of voorlopige bewindvoerder uit te oefenen, om wapens te dragen, deel uit te maken van de burgerwacht of te dienen bij het leger met uitstel van vijf jaar onder probatievoorwaarden wegens ernstige zedenfeiten gepleegd op een kind dat de volle veertien jaar niet bereikt had maar de volle tien jaar oud was;

Overwegende het voorstel van de korpscommandant om betrokkene een statutaire maatregel op te leggen;

Overwegende dat betrokkene verschenen is voor een onderzoeksraad op 3 december 2013 en dat deze raad op 7 januari 2014 besloot om haar gemotiveerd advies uit te stellen tot na het definitief vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Tongeren;

Overwegende dat deze raad op 13 oktober 2014 haar werkzaamheden verderzette;

Overwegende dat deze raad in zijn adviezen van 19 november 2014 unaniem stelt dat de feiten bewezen, ernstig en onverenigbaar zijn met de staat van

onderofficier en dat er verzachtende omstandigheden zijn;

Overwegende dat de onderzoeksraad voorstelt om een tijdelijke ambtsontheffing bij tuchtmaatregel op te leggen van 45 dagen;

Overwegende mijn intentieverklaring van 16 januari 2015 om betrokkene van ambtswege te ontslaan, waarbij hij de kans kreeg om een laatste verweer in te dienen;

Overwegende dat de zus van betrokkene, de advocaat van betrokkene en betrokkene zelf op respectievelijk 21 januari 2015, 30 januari 2015, 2 en 7 februari 2015 en 1 maart 2015 een verweerschrift indienden;

Overwegende dat deze verweerschriften geen nieuwe elementen aanbrengen;

Overwegende dat Adjudant-chef Dominique Housen in zijn verweer toegeeft dat hij een ernstige fout heeft begaan en vraagt om een tweede kans te krijgen;

Overwegende dat een vonnis het nemen van statutaire maatregelen niet uitsluit;

Overwegende dat de disciplinaire overheid gehouden is door de beslissing van de strafrechter voor wat betreft de vaststelling van de feiten maar niet door de beoordeling erover, dat het aan de disciplinaire overheid toebehoort om discretionair te oordelen welke de meest adequate straf zou zijn om op te leggen aan de dader van de feiten, dat bijgevolg de geuite bezorgdheid van de strafrechter om de professionele reclassering van de dader niet in het gedrang te brengen de disciplinaire overheid niet kan verbieden te beschouwen dat de vertrouwensband die moet bestaan tussen Defensie en de militair onherstelbaar geschonden is ([...]), dat een definitieve ambtsontheffing na onderzoeksraad dus mogelijk blijft en Defensie een discretionaire bevoegdheid behoudt;

Overwegende dat we hier spreken over zeer ernstige zedenfeiten, namelijk het tot tweemaal toe seksuele betrekkingen (penetratie) te hebben gehad met een dertienjarig meisje;

Overwegende dat er hier dus geen sprake is van een éénmalige dwaling;

Overwegende dat dergelijk ongepast gedrag een ernstig vergrijp is en dat dit niet kan of mag getolereerd worden uit hoofde van eender welke militair;

Overwegende dat het gedrag en de houding van Adjudant-chef Dominique Housen afbreuk doet aan de waardigheid van zijn ambt van beroepsonderofficier;

Overwegende dat een voorbeeldige carrière in niets het ongepast gedrag van betrokkene kan verontschuldigen;

Overwegende dat de feiten voldoende ernstig zijn om betrokkene definitief uit de Krijgsmacht te verwijderen;

Overwegende dat betrokkene op de hoogte was dat dergelijke feiten als ernstig en onverenigbaar met de staat van onderofficier worden beschouwd;

Overwegende dat het advies van de onderzoeksraad aldus niet kan gevolgd worden en dat de band met Adjudant-chef Dominique Housen dient verbroken te worden;”.

Dit is de bestreden beslissing.

#### *IV. Onderzoek van de middelen*

##### *A. Eerste middel*

##### *Uiteenzetting van het middel*

4. In een eerste middel voert verzoeker de schending aan van het beginsel *non bis in idem*. Verzoeker is immers van oordeel dat de tuchtrechtelijke beslissing een tweede bestraffing is van dezelfde feiten waarvoor hij reeds definitief werd veroordeeld door de correctionele rechtbank. Er kan volgens verzoeker geen betwisting over bestaan dat de feiten dezelfde zijn en dat de ontzetting uit het ambt als een straf wordt ervaren. Verzoeker verwijst naar de drie criteria die door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: het EHRM) worden onderscheiden opdat een beslissing als een strafsanctie kan worden aangemerkt en stelt dat de aard en de zwaarte van de sanctie voor hem dusdanig is dat ze als een strafsanctie moet worden aangemerkt.

Verzoeker wijst er voorts ook op dat, onverminderd het al dan niet strafrechtelijke karakter van de tuchtsanctie, de correctionele rechtbank zich reeds had uitgesproken over zijn recht om een openbaar ambt uit te oefenen en daarbij oordeelde dat zijn ontzetting uit zijn burgerlijke rechten met uitstel moest worden opgelegd. De verwerende partij gaat zich thans als tweede rechter uitspreken over het uitoefenen door verzoeker van zijn ambt als militair terwijl zij volgens verzoeker geen beslissing meer kon nemen ingevolge het *non bis in idem* - beginsel.

5. In zijn memorie van wederantwoord herhaalt verzoeker het middel zoals uiteengezet in het verzoekschrift, waarbij hij nu ook verwijst naar artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, ondertekend te Rome op 4 juni 1950 (hierna: het EVRM). Hij voegt daar nog aan toe dat mocht de correctionele rechtbank hebben geoordeeld dat hij uit zijn burgerrechten moest worden ontzet, er voor de

verwerende partij geen mogelijkheid meer zou hebben bestaan om hem in dienst te houden en het gezag van gewijsde van het vonnis de tuchtoverheid zou binden. Verzoeker is dan ook van oordeel dat de correctionele rechtbank zich als eerste heeft uitgesproken over het uitoefenen van zijn ambt.

In de laatste memorie wordt het middel herhaald zoals uiteengezet in het verzoekschrift en aangevuld in de memorie van wederantwoord. Verzoeker benadrukt voorts dat hij van oordeel is dat het met uitstel van tenuitvoerlegging verliezen van de burgerrechten inhoudt dat de correctionele rechtbank is ingegaan op de vraag verzoeker om de burgerrechten niet effectief te verliezen om reden dat hij anders automatisch niet langer als statutair ambtenaar zou kunnen gaan werken.

### *Beoordeling*

6. Verzoeker voert in het verzoekschrift de schending aan van het algemeen rechtsbeginsel *non bis in idem*. In zoverre verzoeker in de memorie van wederantwoord voor het middel ook steun zoekt in artikel 6 EVRM, wordt “*non bis in idem*” niet gewaarborgd door artikel 6 EVRM. Een onderzoek van het middel vanuit dat oogpunt is derhalve niet dienend.

7. Het algemeen rechtsbeginsel *non bis in idem*, dat dezelfde draagwijdte heeft als in artikel 4, lid 1, van het ten opzichte van België op 1 juli 2012 in werking getreden Protocol nr. 7 bij het Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, houdt in dat niemand twee keer mag worden gestraft of berecht voor een strafbaar feit waarvoor hij reeds is veroordeeld of vrijgesproken.

Het algemeen rechtsbeginsel staat er niet aan in de weg dat een persoon voor eenzelfde feit strafrechtelijk wordt vervolgd of veroordeeld en tevens het voorwerp uitmaakt van een tuchtprocedure, wanneer die tuchtprocedure niet de

kenmerken van een “strafrechtelijke procedure” in de zin van het artikel 4, lid 1 van het Protocol nr. 7 vertoont.

Dat begrip “strafrechtelijke procedure” moet worden geïnterpreteerd in het licht van de algemene beginselen die het EHRM heeft ontwikkeld met betrekking tot de overeenkomstige begrippen “vervolging” en “straf” in de artikelen 6 en 7 van het EVRM (EHRM (Grote Kamer) 9 februari 2009, Zolotoukhine t. Rusland, punt 52; EHRM 14 januari 2014, Muslija t. Bosnië en Herzegovina, punt 25, met verdere verwijzingen).

Volgens de rechtspraak van het EHRM zijn in dat verband drie criteria relevant, gewoonlijk de “Engel-criteria” genoemd (zie in het bijzonder EHRM (Grote Kamer), 8 juni 1976, Engel e.a. t. Nederland, punten 80-82; EHRM (Grote Kamer) 10 februari 2009, Zolotoukhine t. Rusland, punt 53): 1) de juridische kwalificatie van de inbreuk in het nationale recht; 2) de aard van de inbreuk en 3) de zwaarte van de sanctie die aan de betrokkene kan worden opgelegd. Het tweede en derde criterium zijn alternatief en niet noodzakelijk cumulatief, met dien verstande dat een cumulatieve benadering mogelijk is indien de analyse van elk criterium afzonderlijk geen duidelijke conclusie mogelijk maakt over de vraag naar het bestaan van een “strafvervolging” (zie onder meer EHRM (Grote Kamer) 10 februari 2009, Zolotoukhine t. Rusland, punt 53; EHRM 14 januari 2014, Muslija t. Bosnië en Herzegovina, punt 26, met verdere verwijzingen).

8. Aan verzoeker is de tuchtstraf van de definitieve ambtsontheffing opgelegd zoals bepaald in artikel 53, 3<sup>o</sup> *iuncto* 57 van de wet van 28 februari 2007 ‘tot vaststelling van het statuut van de militairen en kandidaat-militairen van het actief kader van de Krijgsmacht’ (hierna: de wet van 28 februari 2007).

Aangaande het eerste Engel-criterium, moet worden opgemerkt dat, in het licht van de autonomie van het tuchtrecht ten opzichte van het strafrecht

(GwH 16 februari 2012, nr. 20/2012, punt B.2.), de in de wet van 28 februari 2007 vastgestelde statutaire maatregelen internrechtelijk niet worden geacht strafrechtelijk van aard te zijn.

Wat de toetsing betreft aan het tweede Engel-criterium - dat volgens het EHRM het belangrijkste is (EHRM (Grote Kamer) 23 november 2006, Jussila t. Finland, punt 38) - blijkt dat de tuchtprocedure niet een strafbaar feit tot voorwerp heeft. Uit de motivering van de bestreden beslissing blijkt dat verzoeker tuchtrechtelijk wordt gesanctioneerd omdat hij door zijn handelwijze op ernstige wijze is tekortgekomen aan de waardigheid van zijn ambt van beroepsonderofficier voor ernstige, met de staat van militair overeenstemmend met zijn personeelscategorie, niet overeen te brengen feiten. Een dergelijk tuchtvergriep betreft niet alle burgers, maar richt zich slechts tot een beperkte categorie van personen - namelijk de personeelsleden van de militairen en kandidaat-militairen van het actief kader van de Krijgsmacht zoals bepaald in artikel 2 van de wet van 28 februari 2007 - hetgeen duidt op de tuchtrechtelijke aard van de sanctie (EHRM 21 februari 1984, Öztürk t. Duitsland, punt 53). Het sanctioneren in hoofde van deze personeelsleden van specifieke deontologische waarden en plichten, is duidelijk tuchtrechtelijk van aard.

Wat tot slot het derde Engel-criterium betreft, zijn de mogelijke statutaire maatregelen opgesomd in artikel 53 van de wet van 28 februari 2007. Hoewel de definitieve ambtsontheffing de zwaarste statutaire maatregel is - maar de enige die het mogelijk maakt het dienstverband met het statutaire personeelslid om tuchtrekenen te beëindigen - betreft ze een kenmerkende straf voor een ernstig tuchtvergriep die niet kan worden verward met een strafrechtelijke sanctie en aldus maakt dat ze niet kan worden beschouwd als een “straf” in de zin van artikel 6 EVRM (in die zin: EHRM (déc.) 13 september 2007, Moullet t. Frankrijk; Zie ook EHRM (déc.) 11 september 2007, Suküt t. Turkije). Voorts houdt de opgelegde statutaire maatregel geen enkele mogelijkheid tot vrijheidsberoving in. Het subjectieve oordeel van verzoeker tot slot dat die definitieve ambtsontheffing als

een straf wordt ervaren, impliceert nog niet dat hierdoor de tuchtvervolging de kenmerken van een strafvervolging vertoont.

9. Uit al het voorgaande besluit de Raad van State dat geen van de voormelde criteria, desgevallend alternatief dan wel cumulatief beschouwd, doen besluiten dat de aan verzoeker opgelegde tuchtstraf binnen de werkingssfeer valt van de artikelen 6 en 7 van het EVRM.

10. Aangezien aldus ten aanzien van verzoeker maatregelen van verschillende aard zijn opgelegd, is het algemeen rechtsbeginsel *non bis in idem* niet geschonden.

Bijgevolg schendt het feit dat de verwerende partij, optredend als orgaan van het actief bestuur, zich na de strafrechter, “opnieuw” uitspreekt over het uitoefenen door verzoeker van zijn ambt als militair evenmin het algemeen rechtsbeginsel *non bis in idem*, te meer dat, in het licht van de autonomie van het tuchtrecht ten opzichte van het strafrecht (GwH 16 februari 2012, nr. 20/2012, punt B.2.), de tuchtoverheid weliswaar rekening dient te houden met de beoordeling van de feiten door de strafrechter, doch ten aanzien van de beoordeling van de strafmaat en de keuze van de tuchtstraf heeft de strafrechter geen enkele bevoegdheid en mag hij er dan ook geen uitspraak over doen. Hieruit volgt aldus dat het loutere feit dat de strafrechter verzoeker de gunst heeft verleend van het uitstel van de tenuitvoerlegging van de ontzetting uit de rechten zoals voorzien in artikel 31, eerste lid van het Strafwetboek “aangezien de rechtbank het niet nodig acht om aan tweede beklaagde Housen de mogelijkheid te ontzeggen om zijn werk als beroepsmilitair te kunnen blijven uitoefenen”, er niet aan in de weg staat dat de verwerende partij kan beslissen de definitieve ambtsontheffing op te leggen.

11. Het eerste middel is ongegrond.

## *B. Tweede middel*

### *Uiteenzetting van het middel*

12. In het tweede middel, dat letterlijk wordt herhaald in de memorie van wederantwoord en de laatste memorie, voert verzoeker de schending aan van het zorgvuldigheidsbeginsel doordat, (1) de beslissing genomen werd met vooringenomenheid aangezien de minister vooraf reeds zijn intentie om verzoeker te ontslaan heeft meegedeeld, zodat de beslissing dan al vaststond, doordat (2) de minister geen nauwgezette belangenafweging heeft gemaakt, waar de correctionele rechtbank en de onderzoeksraad dit wel hebben gedaan door rekening te houden met de persoonlijke situatie van verzoeker, en doordat (3), de minister niet is ingegaan op de argumenten die de raadsman van verzoeker in zijn verweerschrift heeft meegedeeld. Verzoeker is van oordeel dat er sprake is van een automatische beslissing hetgeen een schending betekent van de zorgvuldigheidsplicht.

### *Beoordeling*

13. Wat het eerste aspect betreft, bepaalt artikel 20, tweede lid van het koninklijk besluit van 14 oktober 2013 ‘tot vaststelling van de procedure betreffende de statutaire maatregelen toepasselijk op de militairen van het actief kader en tot wijziging van meerdere koninklijke besluiten betreffende de militaire tucht’, het volgende:

“Vóór het nemen van een beslissing betekent de minister zijn voornemen aan de betrokken militair. Ten laatste de tiende werkdag volgend op de dag van deze betekening, kan de betrokken militair zijn verdedigingsmiddelen bij wijze van elk communicatiemiddel tegen ontvangstbewijs, doen gelden bij de minister, vergezeld van elk stuk dat hij nuttig acht.”

Met het meedelen van zijn intentie verzoeker van ambtswege te ontslaan, is de minister tegemoetgekomen aan een reglementaire verplichting in een procedure betreffende een statutaire maatregel. Deze reglementaire

verplichting heeft tot doel de betrokkene in staat te stellen zich te verdedigen tegen de voorgenomen maatregel, hetgeen impliceert dat de betrokkene weet welke statutaire maatregel de minister overweegt, zo niet zou hij niet in staat zijn zich hier met kennis van zaken tegen te verdedigen. In die omstandigheden is het meedelen van de intentie om verzoeker van ambtswege te ontslaan, geen blijk van vooringenomenheid. Dat de beslissing op dat tijdstip reeds vaststond is voorts een loutere bewering die wordt tegengesproken door de bestreden beslissing waaruit blijkt dat de verwerende partij de diverse verweerschriften bij zijn beslissing mee in overweging heeft genomen, maar dat die geen nieuwe elementen aanbrengen.

14. In zoverre verzoeker betoogt dat de verwerende partij geen nauwgezette belangenafweging heeft gemaakt en dat zij, in tegenstelling tot de correctionele rechtbank en de onderzoeksraad, zijn persoonlijke situatie niet mee in aanmerking heeft genomen, stelt de Raad van State vast dat de minister deze belangenafweging wel degelijk gemaakt heeft, maar dat hij, in tegenstelling tot de correctionele rechtbank en de onderzoeksraad, gemeend heeft dat de persoonlijke situatie van verzoeker niet opwoog tegen het belang van de openbare dienst waarvoor hij instaat. Uit de hiervoor gegeven formele motivering van de bestreden beslissing blijkt dat de minister wijst op de ernst van de zedenfeiten die tot tweemaal toe hebben plaatsgevonden. Hij meent dat dergelijk ongepast gedrag een ernstig vergrijp is dat niet kan of mag worden getolereerd in hoofde van eender welke militair en dat zulks afbreuk doet aan de waardigheid van het ambt (van beroepsonderofficier), ongeacht de onberispelijke staat van dienen.

Uit deze overwegingen blijkt expliciet dat de minister zeer zwaar tilt aan de feiten en dat die een verdere tewerkstelling van verzoeker als militair verhinderen. Hieruit blijkt minstens impliciet maar zeker dat de minister meent dat de persoonlijke situatie van de verzoeker niet opweegt tegen het belang van de dienst. Dat de correctionele rechtbank en de onderzoeksraad gemeend hebben wel met die persoonlijke situatie te moeten rekening houden, maakt op zich niet dat de verwerende partij onzorgvuldig is geweest bij de uitoefening van haar appreciatiebevoegdheid.

15. In zoverre verzoeker meent dat het zorgvuldigheidbeginsel geschonden werd doordat de minister niet is ingegaan op de argumenten die de raadsman van verzoeker in zijn verweerschrift heeft aangevoerd, blijkt uit de bestreden beslissing dat de verwerende partij in de uitoefening van haar discretionaire bevoegdheid de diverse verweerschriften waaronder ook dat van verzoekers raadsman, heeft onderzocht, maar heeft geoordeeld dat die geen nieuwe elementen aanbrengen. De enkele omstandigheid dat de verwerende partij bijgevolg niet is ingegaan op de inhoud van de brief van verzoekers raadsman, maakt op zich niet dat de verwerende partij onzorgvuldig is geweest bij de uitoefening van haar appreciatiebevoegdheid.

16. Het tweede middel is ongegrond.

### *C. Derde middel*

#### *Uiteenzetting van het middel*

17. In het derde middel voert verzoeker, in subsidiaire orde, de schending aan van het redelijkheids- en evenredigheidsbeginsel. Verzoeker wijst op het feit dat de onderzoeksraad in zijn adviezen van 19 november 2014 unaniem oordeelde dat de feiten bewezen, ernstig en onverenigbaar met de staat van onderofficier waren, maar dat er verzachtende omstandigheden zijn die ertoe leiden dat hij een tweede kans zou krijgen na een tijdelijke ambtsontheffing bij tuchtmaatregel van 45 dagen. Hoewel de onderzoeksraad getuigen heeft gehoord, verzoeker heeft verhoord, het vonnis van de correctionele rechtbank heeft afgewacht..., heeft de verwerende partij volgens verzoeker geen enkele afweging gemaakt met de persoonlijke gevolgen van zijn veroordeling en wordt enkel zijn schuld in aanmerking genomen. Verzoeker wijst er op dat hij geen vrijwillig brandweerman meer mag zijn, geen vlieglessen meer mag geven, zijn relatie spaak is gelopen, de zaak uitvoerig in de pers is gekomen, waardoor hij meent dat hij reeds zeer zwaar werd gestraft ondanks zijn onberispelijke staat van dienst, elementen waarmee de onderzoeksraad en de correctionele rechtbank, in

tegenstelling tot de verwerende partij, wel rekening hebben gehouden. Verzoeker is dan ook van oordeel dat de verwerende partij “kennelijk onredelijk” is geweest door het advies van de onderzoeksraad niet te volgen.

18. In zijn memorie van wederantwoord herhaalt verzoeker het middel zoals ontwikkeld in het verzoekschrift. Hij voegt er nog aan toe dat de verwerende partij zich steunt op beslissingen genomen in gelijkaardige dossiers waardoor er volgens hem geen sprake meer is van een discretionaire bevoegdheid aangezien beslissingen bij voorbaat vaststaan en seksuele betrekkingen met minderjarigen gelijkstaan aan ontslag. Verzoeker meent zeker aanspraak te kunnen maken op de tweede kans die hem zowel door de correctionele rechtbank als door de onderzoeksraad werd geboden.

### *Beoordeling*

19. Het komt aan de tuchtoverheid toe te oordelen met welke strafmaat een bepaald tuchtvergriep moet worden gesanctioneerd.

Het komt aan de Raad van State binnen het raam van zijn wettigheidsstoezicht niet toe om zelf een beoordeling te maken van de strafmaat. De Raad van State is enkel bevoegd om desgevraagd na te gaan of de tuchtoverheid bij de keuze van de strafmaat, al dan niet het evenredigheids- en redelijkheidsbeginsel schendt.

Een schending van de door verzoeker aangehaalde algemene beginselen van behoorlijk bestuur, veronderstelt dat de tuchtoverheid bij het nemen van de beslissing onredelijk heeft gehandeld, met andere woorden dat zij haar beleidsvrijheid onjuist heeft gebruikt. Het redelijkheids- of evenredigheidsbeginsel kan derhalve slechts geschonden zijn indien de tuchtoverheid een beslissing neemt die dermate afwijkt van het normale beslissingspatroon, dat het niet denkbaar is dat een andere zorgvuldig handelende tuchtoverheid in dezelfde omstandigheden tot deze besluitvorming zou komen.

De Raad van State gaat bij de beoordeling van de evenredigheid van de bestreden beslissing uit van de feiten zoals ze blijken uit de bestreden beslissing en waarvan verzoeker de onwettigheid niet heeft aangetoond, getoetst aan de door verzoeker in het middel aangevoerde argumenten die volgens verzoeker doen blijken dat de bestreden beslissing het redelijkheids- of evenredigheidsbeginsel miskent.

20. De formele motivering van de bestreden beslissing is hiervoor weergegeven (*supra*, punt 3.4.). Uit de bestreden beslissing blijkt dat de tuchtoverheid de definitieve ambtsontheffing heeft opgelegd voor “zeer ernstige zedenfeiten, namelijk het tot twee maal toe seksuele betrekkingen (penetratie) te hebben gehad met een dertienjarige meisje”, waarbij er volgens haar “er hier dus geen sprake is van een eenmalige dwaling” en “dat dergelijk ongepast gedrag een ernstig vergrijp is en dat dit niet kan of mag getolereerd worden uit hoofde van eender welke militair”. Dat “gedrag en de houding van [verzoeker] [doet] afbreuk aan de waardigheid van zijn ambt van beroepsonderofficier” en “een voorbeeldige carrière [kan] in niets het ongepast gedrag van betrokkene [...] verontschuldigen.”

Het enkele gegeven dat de tuchtoverheid aldus het standpunt van de onderzoeksraad inzake de beoordeling van de strafmaat niet heeft gevolgd, maakt daarom deze keuze niet onredelijk. Het niet bijtreden van en het niet hetzelfde gewicht geven aan de door verzoeker voorgelegde verzachtende omstandigheden en persoonlijke situatie, maakt de opgelegde straf evenmin onredelijk. Het standpunt van verzoeker, gesteund op de beoordeling door de onderzoeksraad, geeft weliswaar blijk van een eigen feitelijke beoordeling van de strafmaat die verschilt van die van de hogere tuchtoverheid, maar door dat standpunt niet bij te treden, is de verwerende partij de grenzen van een redelijke uitoefening van haar beoordelingsvrijheid niet te buiten gegaan.

Uit wat voorafgaat volgt, dat verzoeker niet aannemelijk maakt dat de tuchtoverheid in verband met de beoordeling en de keuze van de strafmaat, tot een conclusie is gekomen die de grenzen van de redelijkheid te buiten zou gaan.

21. Inzake de voor het eerst in de memorie van wederantwoord geuite kritiek en aangevoerde grieven, toont verzoeker niet aan dat hij die niet reeds in zijn verzoekschrift had kunnen ontwikkelen. Aldus geeft verzoeker op laattijdige en niet-ontvankelijke wijze een nieuwe grondslag aan zijn middel.

22. Het derde middel is ongegrond.

## **BESLISSING**

**1. De Raad van State verwierpt het beroep.**

**2. Verzoeker wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op een rolrecht van 200 euro.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van zes maart tweeduizend achttien, door de Raad van State, XIVE kamer, samengesteld uit:

|                     |                  |
|---------------------|------------------|
| Geert Debersaques,  | kamervoorzitter, |
| Kaat Leus,          | staatsraad,      |
| Patricia De Somere, | staatsraad,      |
| bijgestaan door     |                  |
| Johan Pas,          | griffier.        |

**De griffier**

**De voorzitter**

**Johan Pas**

**Geert Debersaques**